

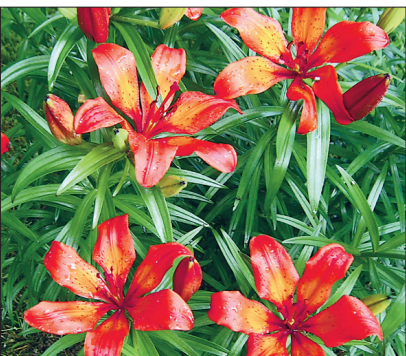
Taluaiia liiliad

Vanad taluaiia liiliad kipuvad ka maalt kaduma: siledat muruvälja on kergem hooldada kui lillepeenart. Ometi on nende vanade liikidega palju vähem vaeva kui uuemate värvikirevate sortidega.

Kõige haiguskindlam tundub olevat **kirju liilia** (*Lilium martagon*), kes õitseb varakult ja saab hakkama ilma erilise hoolduseta. Kirju liilia palju aeglaselt ning tema sibulad on kallid, kuid ikkagi tasuks sügisel otsida ka tema valge- ja roosaõielisi sorte otseks aeda vaheldust.

Krookusliiliatki (*L. croceum*) ei ole tuulisel kasvupaigal vaja haiguste tõrjeks pritsida. See on meie kõige levinum liilialiik, mida õnneks näeb veel paljudes maa-aedades. Krookusliilia hakkab õitsema kohe pärast kirjut liiliat, tema suured oranžikaskollased õied avanevad veel enne varajasi Aasia hübride.

Krookusliilia võib ühel kohal olla palju aastaid, kuigi ajapikku kipuvad puhmikud liiga tihedaks kasvama. Õisi jääb vähemaks ning ka haigused on kergemad tulema. Nüüd ei aita muud kui augustis sibulad üles võtta ning osa nendest naabritele-tuttavatele jagada. Istutamise ajal on

Krookusliilia.

hea mullale lisada pang või paar ködusõnnikut või head komposti.

Harvem on meie aedades eelmisele üsna sarnast **tuli-liiliat** (*L. bulbiferum*). Nagu tema ladinakeelne nimi ütleb, on sellel liigil lehekaenaldes väikesed sigisibulad. Need on rohekad või helepruunid, paari aastaga areneb kasvama läinud sigisibulast õitsev taim. Tuliliilia õitseb krookusliiliast natuke varem, kuid õisi on õisikus vähem.

Siin-seal aedades ja maa-kalmistutel kasvab tellispunaste longus õitega **tiigerliilia** (*L. lancifolium*). Ka temal on lehekaenaldes sigisibulad, kuid need on peaaegu mustad ja läigivad. Taim ise on natuke hatuse välimusega, kaetud võrkjate karvadega. Tiigerliilia hakkab õitsema alles juuli lõpus, tema sordid on natuke varasemad. Eriti ilusad on ergaspuvane 'Splendens' ja suurte erekollaste õitega 'Citronella'.

Kõige külmaõrnem on valgete elegantsete trompetõitega **kuningliilia** (*L. regale*). Viimased talved pole talle kahjuks sugugi head olnud.

Samal ajal juuli keskel õitseb veel teinegi valgeõieline liilia – **valge liilia** (*L. candidum*). Seegi on meie taluaiia-aedades olnud üsna levinud. Ta kasvab hästi kuivemas valgusküllases kohas. Valge liilia lehed kuivavad kohe pärast õitsemist ning siis ongi õige aeg taim oma aeda muretseta. Sibul istutage mada-

Kirju liilia.

Tuliliilia.

Tiigerliilia suurte erekollaste õitega sort 'Citronella'.

Kuningliilia.

Valge liilia.

lale, nii et selle peale jääb ainult 4–5 cm mulda.

Istutamistööd ei tohi hilisemaks jätta, sest enne külmasid peavad jõudma areneda uued lehed. Liiga hilja istutatud valge liilia jääb aastakoppariks põdema, enne kui

õige kasvurütmi kätte saab. Seda juhtub Hollandis kasvatatud sibulatega, mis tulevad meil müüki liiga hilja. Just selle kena lille sibulad peaksime otsima omalt maalt.